Handreiking NT2

NT2 Taalondersteuning binnen het regulier onderwijs

versie december 2023[1]

[1] Deze versie wordt niet meer geüpdatet. Kijk voor de meest recente informatie rondom wet- en regelgeving op:
Inspectie - LOWAN
Maatwerk: wat kan en mag? - VO-raad

Inhoudsopgave

1. Inleiding	pag. 2
2. De NT2-leerling	pag. 2
3. Het taalverwervingsproces van de NT2-leerling	pag. 2-3
4. De overstap naar het VO	pag. 3
5. Voortgezette taalverwerving: Rollen en taken binnen het VO	pag. 3-6
6. Ondersteuning, faciliteiten en mogelijke begeleiding	pag. 6-7
7. Monitoring	pag. 7
8. Ouderbetrokkenheid	pag. 7-8
9. Tot slot	pag. 8
Bijlage 1: Algemene adviezen NT2-leerling	pag. 9-10
Bijlage 2: Taalhandelingsplan	pag. 11
Bijlage 3: Voorbeeld uit AK les	pag. 12
Bijlage 4: Overstap van ISK leerlingen naar het VO	pag. 13-14
Bijlage 5: bekostiging NT2 leerlingen	pag. 15

1. Inleiding

Elke school binnen het samenwerkingsverband van Munio heeft te maken met NT2-leerlingen, de leerlingen stromen via de ISK of het PO door naar het regulier onderwijs. Het streven is om deze leerlingen dusdanig te begeleiden dat zij kunnen functioneren op hun eigen cognitieve niveau. Deze voorzieningen moeten worden vormgegeven vanuit de basisondersteuning. Om scholen hierin te ondersteunen heeft SWV Munio i.s.m. de ISK deze handreiking opgesteld. Deze handreiking kan gebruikt worden voor het opstellen van een protocol binnen uw eigen school. De geel gearceerde zinnen zijn bedoeld als eerste aanzet in het denkproces om deze handreiking om te zetten in een protocol voor jullie school.

De NT2 coördinatoren vanuit SWV Munio kunnen door de scholen benaderd worden om mee te denken over de vragen die er spelen rondom NT2 en de implementatie van het protocol. De NT2 coördinatoren binnen SWV Munio zijn Anja de Bruijn en Claudia Hartman.

2. De NT2-leerling

NT2-leerlingen zijn leerlingen die Nederlands als tweede taal hebben. Deze leerlingen kunnen zowel in Nederland als in het buitenland geboren zijn. Leerlingen die minder dan 6 jaar onderwijs hebben genoten in Nederland, hebben de NT2-status. Deze leerlingen komen in aanmerking voor de faciliteiten en begeleiding die hieronder staan beschreven. Als in het vervolg in de handreiking wordt gesproken over een NT2-leerling, dan wordt hiermee een leerling die minder dan 6 jaar onderwijs in Nederland heeft gevolgd bedoeld. Als leerlingen 6 jaar of langer onderwijs in Nederland hebben genoten, dan vervalt de NT2-status.
De NT2-leerling heeft de eerste twee jaar recht op ISK onderwijs (Internationale Schakelklas). Een leerling verlaat de ISK met een woordenschat van 1000 tot 5000 woorden. Wanneer een reguliere leerling de basisschool verlaat beschikt deze gemiddeld over 15000 tot 17000 woorden. Een NT2-leerling heeft dus nog veel in te halen en is dus nog niet uitontwikkeld.

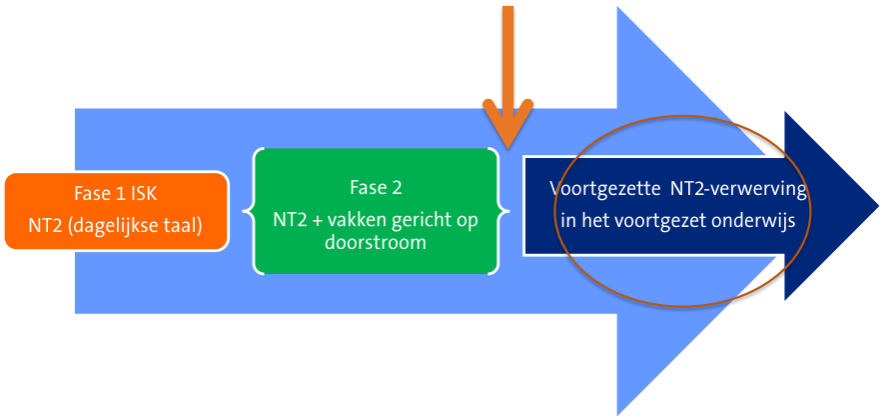
Voor welke populatie wil je een protocol NT2 opstellen? Voor leerlingen die korter dan zes jaar in Nederland onderwijs hebben gevolgd of ook de leerlingen die al langer onderwijs hebben genoten in Nederland?

3. Het taalverwervingsproces van de NT2-leerling:

Hoe ziet nu het taalverwervingsproces van de NT2-leerling eruit?

In de eerste fase van de ISK ligt de focus op het Nederlands en dan vooral op de 1000/2000 meest gebruikte woorden, aangevuld met rekenen, kennis van Nederland, vakwerk, creatieve vakken en sport.
In de tweede fase van de ISK is het NT2 aanbod steeds meer gericht op taalsituaties binnen het vervolgonderwijs. Er wordt kennisgemaakt met de vakinhoud en woordenschat noodzakelijk voor het vervolgonderwijs. Daarnaast is er aandacht voor oriëntatie op opleiding en eventueel beroep.
De derde fase, de voortgezette taalverwerving, vindt plaats in het voortgezet onderwijs. Dat kan dus wel 4 tot 5 jaar zijn!

DE DOORGAANDE TAALLEERLIJN

4. De overstap naar het VO

Wanneer leerlingen vanuit de basisschool doorstromen naar het VO is het wenselijk dat zij via een (telefonisch) adviesgesprek worden besproken met SWV Munio. Tijdens deze bespreking wordt gekeken of het nodig is een taaltoets (TOA) af te nemen om het niveau van de Nederlandse taal in te schatten. Wanneer de leerling uitstroomt naar het Prakijkonderwijs en er ligt geen recente IQ bepaling, kan een intelligentietest worden afgenomen. Wanneer duidelijk is naar welke VO school de leerling doorstroom, is het belangrijk dat in het OKR wordt vermeld dat de leerling de NT2-status heeft. Zodat deze leerling in het VO gebruik kan maken van ondersteuning, faciliteiten en indien nodig extra begeleiding (zie hoofdstuk 6).

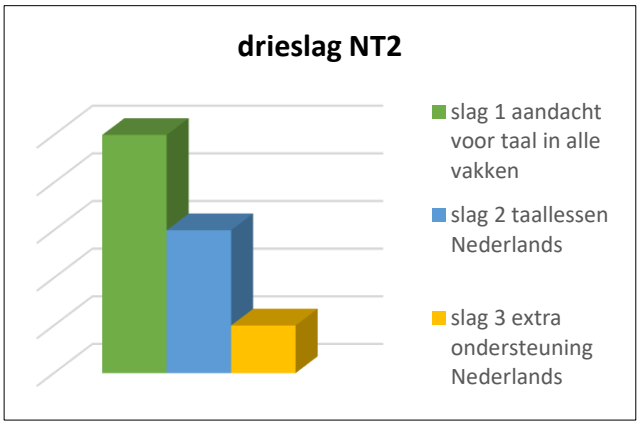
Wanneer leerlingen vanuit de ISK doorstromen naar het VO worden zij middels een warme overdracht of, indien nodig, een adviesgesprek besproken met de VO school en de SPO vanuit SWV Munio. Indien gewenst zijn de ouders hierbij aanwezig. Daarnaast heeft de ISK voor iedere leerling een doorstroomdossier. In dit doorstroomdossier staat algemene informatie, informatie over onderwijsverleden in het buitenland, informatie over de taalbeheersing, de cognitieve capaciteiten en de leerbaarheid van de leerling en ondersteuningsbehoeften. Het doorstroomdossier vormt de basis van waaruit de school voor voortgezet onderwijs verder kan werken.

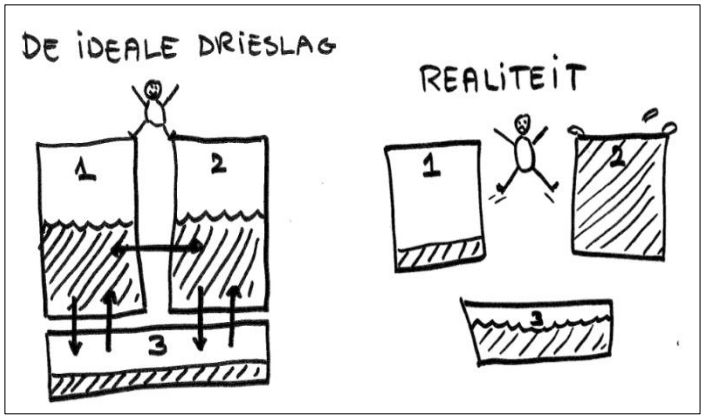
Er kan tijdens deze besprekingen al gestart worden met het opstellen van een Taalhandelingsplan voor deze leerling (zie bijlage) waarin de ondersteuningsbehoefte, vrijstellingen en extra faciliteiten vastgelegd worden ter houvast voor alle betrokken docenten.

5. Voortgezette taalverwerving: Rollen en taken binnen de school

Leerlingen die vanuit de ISK het reguliere voortgezet onderwijs instromen, zitten nog midden in hun tweedetaalverwervingsproces. Zij moeten hun Nederlandse taalvaardigheid nog verder ontwikkelen. Dat doen zij in de ideale situatie bij alle vakken binnen het Voortgezet Onderwijs. Dat maakt gelijk duidelijk dat de NT2 aanpak door de hele school gedragen moet worden.
De realiteit is vaak dat er wel aandacht is voor taalverwerving bij het vak Nederlands en dat er daarnaast extra taalondersteuning plaatsvindt, maar dat de leerling tijdens de overige vakken geen structurele begeleiding krijgt. Een gemiste kans vanuit de taaldidactiek gezien en dus van belang voor alle leerlingen.

Onderstaande afbeeldingen tonen het ideaal-plaatje (de drieslag) en hoe de realiteit er veelal uit ziet. Waarbij slag 1: aandacht voor taal in alle vakken echt een beleidskeuze is die langzaam uitgerold zal moeten worden. Slag 3: extra ondersteuning Nederlands is op korte termijn in te voeren en bestaat veelal al. Een goede onderlinge afstemming verhoogt de effectiviteit van de drieslag.

Hieronder een lijst van taken en rollen; welke taken en rollen liggen er voor jullie school? Afhankelijk van het aantal leerlingen is misschien niet alles relevant.
Hoe maak je alle docenten verantwoordelijk voor deze taak? Hoe zorg je ervoor dat collega's beseffen dat niet alleen de NT2 ondersteuner verantwoordelijk is, en dat extra lessen alleen niét voldoende zijn voor deze leerlingen. Hoe krijg je de drieslag in de school? **De meeste scholen hebben al een taalbeleid. Hoe ziet dat eruit? Kun je dit NT2 stukje daar inpassen?**

Rol	**Taak**
Binnen de school:	
Directie	- Ziet er op toe dat het NT2 protocol geïmplementeerd wordt binnen de school. - Is op de hoogte van het aantal NT2-leerlingen en de daarbij behorende faciliteiten op school.
Zorgcoördinator	- Voert het adviesgesprek of de warme overdracht - Start met het opstellen van een Taalhandelingsplan.
NT2 coördinator* **) wanneer een school hier nog niet in is voorzien, is het belangrijk dat iemand binnen school deze taak op zich gaat nemen*	- Vult het taalhandelingsplan verder aan en zorgt voor aansturing docenten. - Aanspreekpunt voor NT2-leerlingen en ouders *(let op overlap mentor)* - Maakt de NT2 passen. - Bestelt materialen voor NT2-leerlingen. - Zorgt voor de nodige faciliteiten en adviseert over hulpmiddelen. - Is de tussenpersoon voor informatie naar collega's en adviseert collega's actief. - Stelt de directie op de hoogte van de afgegeven NT2 kaarten. - *Zorgt voor lotgenotencontact?* - *Organiseert overleggen met de verschillende vaksecties voor afstemming van overlappende vaktaalwoorden?*

	- *Organiseert een voorlichtingsavond? (In overleg met de zorgcoördinator).*
Mentor	- Voert geregeld gesprekjes met de NT2-leerling om na te gaan of er wordt voldaan aan de ondersteunings-behoefte van de leerling en informeert naar welbevinden van de NT2-leerling. - Indien blijkt dat het niet goed gaat, worden zowel de NT2 coördinator als de zorgcoördinator ingelicht. In gezamenlijk overleg wordt dan gekeken of de zorgcoördinator of de NT2 coördinator het gaat oppakken.
Vakdocenten	- Zorgen voor een stimulerende taalomgeving; de drie pijlers van taalgericht onderwijs: ○ Taal/begrippen aanbieden ○ Taalsteun (herhalen/parafraseren/synoniemen) ○ Interactie (actief taal gebruiken) - Zijn op de hoogte van de 'bottlenecks' bij zijn vak voor de NT2-leerling. - Zijn op de hoogte van de faciliteiten en begeleiding waarvan de NT2-leerling gebruik kan maken en passen dit indien nodig toe - Houden rekening met de vaktaalwoorden van hun vak en geven waar nodig extra ondersteuning, zodat de NT2-leerling zich deze woorden kan eigen maken. ○ denk aan: actieve werkvormen, herhaling, (digitaal) woordenschrift.
Vakdocent Nederlands	- Werkt aan de Nederlandse algemene woordenschat van de NT2-leerling. - Geeft leerzame feedback voor het eigen maken van een goede zinsopbouw en woordgebruik*. *) zie de drie pijlers van taalgericht onderwijs hierboven
Taalondersteuner* **) evt. kunnen deze taken door de NT2 coördinator worden uitgevoerd*	- Ondersteunt en versterkt de vakdocent in hoe tegemoet te komen aan de specifieke ondersteuningsbehoeften van de NT2-leerling m.b.v. het taalhandelingsplan. - Is gespecialiseerd in taalverwerving. - Stelt n.a.v. het taalhandelingsplan i.s.m. de vakdocenten doelen op, en evalueert deze. - Heeft 2 keer per jaar contact met de mentor. - Weet welk taalniveau de leerling heeft (bijv. A1-B2). - Werkt doelgericht met NT2-materialen naar het volgende streefniveau. - *Organiseert lotgenotencontact?* - *Organiseert overleggen met de verschillende vaksecties voor afstemming van overlappende vaktaalwoorden?*
Leerling	- Vraagt hulp aan docenten / andere leerlingen. - Legt een woorddossier aan. - Gebruikt een woordenboek (geen translate). - Werkt aan woordleerstrategieën.
Buiten de school:	
LINK docent*	- Is gespecialiseerd in taalverwerving.

**) deze omschrijving is hetzelfde als de taalondersteuner in de school*	- Stelt n.a.v. het taalhandelingsplan i.s.m. de vakdocenten doelen op, en evalueert deze. - Heeft 2 keer per jaar contact met de mentor. - Weet welk taalniveau de leerling heeft (bijv. A1-B2). - Werkt doelgericht met NT2-materialen naar het streefniveau. - Sluit aan bij het curriculum van de leerling. - *Organiseert lotgenotencontact?*
Doorstroomcoach ISK	- *Is in principe van korte duur, max 6 maanden* - *Zorgt voor een zachte landing binnen het VO: welbevinden leerling, lopen alle faciliteiten.* - *Begeleidt de leerling naar zelfredzaamheid in het VO: waar loop je tegenaan, hoe los je dat op.* - *Kijkt mee met huiswerk maken, signaleert vroegtijdig mogelijke problemen (bij bepaalde vakken)* - *Heeft regelmatig contact met de mentor (maandelijks)* - *Eindigt wanneer mentor en leerling aangeven dat alles goed loopt.*
SPO SWV	- Overlegt met de NT2 coördinator/ zorgcoördinator. - Beantwoordt vragen over de inhoud van het onderwijs aan de NT2-leerlingen.

6. Ondersteuning, faciliteiten en mogelijke begeleiding

Vanuit het handelingsgericht werken (HGW) wordt samen met ouders en leerlingen bekeken welke ondersteuning er nodig is. In overleg kunnen aanpassingen in het aantal vakken en de lesstof gedaan worden.

Voor álle toetsen, inclusief het Centrale Examen gelden onderstaande regels voor NT2 leerlingen.

Extra tijd

De NT2-leerling heeft recht op extra tijd tijdens het maken van toetsen en examens. Deze extra tijd is gelijk aan de maximale extra tijd die leerlingen met dyslexie krijgen (maximaal 25%). Als extra tijd niet mogelijk is, kan er gekozen worden voor het aanbieden van een verkorte toets. Er moet dan vooraf worden aangegeven welke opdrachten er worden weggelaten. Voor de verkorte toets gelden dezelfde regels als bij dyslectische leerlingen. (Examenbesluit VO-art. 55)

Extra tijd bij officiële examens

Voor het examen is een half uur tijdsverlenging toegestaan als een leerling korter dan zes jaar in Nederland is, het examenjaar meegerekend. Andere aanpassingen, zoals een andere beoordeling van spelling, is niet toegestaan. (Examenbesluit VO-art. 55)

Woordenboek

De leerling mag gebruik maken van een Nederlands verklarend woordenboek en een woordenboek (Moedertaal-Nederlands). De leerling heeft recht op het gebruik van een woordenboek gedurende de periode dat de leerling minder dan zes jaar onderwijs heeft genoten in Nederland. Het woordenboek mag worden gebruikt tijdens lessen, toetsen, schoolexamens en Centraal examens. Indien een leerling langer dan zes jaar in Nederland is mag de schooldirecteur ook toestemming geven voor het gebruik van een woordenboek (Examenbesluit VO-art. 55).

Toetsvorm

Als school mag je zelf de toetsvorm voor schoolexamens en methodetoetsen bepalen. Dus deze mogen ook mondeling, zodat NT2-leerlingen in staat worden gesteld om hun toets in de vorm van presentatie/debat/mondeling vraagexamen etc. af te leggen. Als school dien je dit vast te leggen in het PTA (zie artikel 31 lid 2 en 3 van Examenbesluit VO).

Aanpassen Curriculum
Als school heb je vrijheid in het aanpassen van het curriculum. Wil je als school dit opnemen in het protocol? Of wil je hier juist maatwerk van maken en alleen de mogelijkheden noemen.
Zie hiervoor ook de bijlage met daarin de brochure van de VO-raad.

Vrijstellingen
Wanneer de NT2-leerling ontheffing wil van de moderne vreemde talen zijn hierin mogelijkheden voor de vakken Frans en Duits. Zij kunnen ontheffing krijgen voor Frans, Duits of beide talen in zowel de onderbouw als de bovenbouw (inrichtingsbesluit WVO artikel 21, 22, 26n en 26 e). Het is de verantwoordelijkheid van de school dit per leerling te bekijken. . Hiervoor is geen toestemming vooraf van de inspectie nodig. De leerling moet in plaats van de taal een vervangend vak kiezen met eenzelfde normatieve studielast.
Er is niet vastgelegd welk programmaonderdeel er in de plaats van Frans en/of Duits moet komen. Er kan een extra vak worden aangeboden indien dit valt binnen het aanbod van de school. Maar ook kan het bevoegd gezag van de school zelf een programmaonderdeel samenstellen voor leerlingen met ontheffing, met een normatieve studielast die gelijk staat aan Frans en/of Duits. De school kan ervoor kiezen een programmaonderdeel te schrijven, waaruit blijkt dat de leerlingen de vrijgekomen ruimte besteden aan het extra kunnen werken aan de vakken die zij volgen (pre-teaching/aanleggen woordenlijsten, extra Nederlandse lessen etc.) . Wel is het aan te raden om het opgestelde programma ter vervanging van Frans en/of Duits af te stemmen met de inspecteur.

Beoordeling van NT2-leerlingen
Hoe wil je als school omgaan met spellingsfouten, grammaticale fouten en zwakke formuleringen? Je kunt ervoor kiezen deze geen invloed te laten hebben bij de beoordeling als dit geen onderdeel van de toetsing is. Maak je hierin onderscheid tussen de onderbouw en de bovenbouw?

In de brochure van Lowan zijn de maatwerkmogelijkheden schematisch weergegeven (pag. 6)
Brochure_Maatwerk_voor_nieuwkomersleerlingen_20201123.pdf (lowan.nl)

7. Monitoring
Wil je als school de taalontwikkeling van instromende NT2-leerlingen blijven meten dan kan dat door het inzetten van ERK toetsen via Toetsplatform JIJ! Je toetst dan verder vanaf het moment van instroom. Er kan o.a. worden gekeken op welke gebieden de leerling nog ondersteuning nodig heeft in de taalontwikkeling. De NT2 specialist van SWV Munio kan je hierover voorlichten.

8. Ouderbetrokkenheid
Hoe betrek je ouders? Inzet van tolken? Huisbezoek?
Het is van belang om verwachtingen over rollen en verantwoordelijkheden school-leerling-ouders te delen en te verduidelijken. Geef uitleg over de contactmomenten tussen ouders (leerling) en school. Afhankelijk van de tijd die het gezin in Nederland is en of er ervaringen zijn door broers/zussen in het VO kan ook het omschrijven van een schooldag nodig zijn.

School vervult in veel landen van herkomst een andere rol dan wij in Nederland gewend zijn, ouders vinden het niet altijd vanzelfsprekend om bij school betrokken te worden. Het is belangrijk om de pedagogische driehoek en het Nederlandse schoolsysteem uit te leggen. Op de ISK is hier ook een begin mee gemaakt, maar als school is het van belang dat je erover nadenkt hoe jullie dit verder willen oppakken en hoe je dit wil vastleggen in jullie eigen protocol.

9. Tot slot

Aangeraden wordt om het protocol NT2 regelmatig te evalueren. NT2 ondersteuning is namelijk maatwerk en de invulling en financiering ervan vormt voor veel scholen een uitdaging.
Hopelijk biedt deze handreiking een mooie start om er (wellicht opnieuw/verder) mee aan de slag te gaan!

Bijlage 1: Algemene adviezen NT2-leerlingen

Algemeen

Leerlingen die vanuit de internationale schakelklas (ISK) het reguliere onderwijs instromen, zitten nog midden in hun tweedetaalverwerving. In de ISK is een goede basis gelegd voor hun Nederlands, binnen het regulier onderwijs kan én moet hun Nederlandse taalvaardigheid zich verder ontwikkelen. Het doel is dat zij kunnen functioneren op hun eigen cognitieve niveau. Dit is mogelijk door de leerlingen faciliteiten toe te kennen en door extra begeleiding te geven.

Vanuit de overheid is bepaald dat leerlingen die minder dan 6 jaar onderwijs hebben genoten in Nederland, een NT2 status krijgen als leerling. Zij hebben gedurende deze jaren recht op extra tijd en het gebruik van een woordenboek tijdens toetsen, het Schoolexamen en het Centraal examen.

Meer informatie:

Brochure_Maatwerk_voor_nieuwkomersleerlingen_20201123.pdf (lowan.nl)

lowan-itta intern NT2 voor docenten:Opmaak 1

Sociaal-emotioneel

NT2-leerlingen hebben een verschillende achtergrond maar zowel vluchtelingen als arbeidsmigranten hebben allemaal afscheid moeten nemen van familie, vrienden en huis. Toch zijn NT2-leerlingen vooral ook gewone pubers die graag zo gewoon mogelijk willen zijn. Op de ISK zijn ze dat ook; net als hun klasgenoten zijn ze allemaal nieuw in Nederland, spreken ze niet perfect Nederlands, maken ze regelmatig nog een foutje, hebben ze vrienden moeten achterlaten en moeten ze hun draai hier weer vinden.

De overgang van de ISK naar de nieuwe VO school wordt door sommige NT2-leerlingen als lastig ervaren. Ze moeten wennen aan het reguliere taalniveau in de klas. Het verschil in taalniveau met de medeleerlingen kan impact hebben op de sociale contacten op school; de NT2-leerling snapt niet altijd de grapjes die anderen maken of doet wellicht wat langer over de opgaven. Belangrijk hierbij is dat de school de leerlingen goed blijft volgen, ook in de sociaal-emotionele ontwikkeling. Met de volgende adviezen kan de VO school de NT2-leerling hierin ondersteunen:

1. Bespreek met de klas wat ze kunnen doen voor de leerling om zich thuis te laten voelen.
2. Bouw een vertrouwensband op met de NT2-leerling zodat de leerling op tijd aan durft te geven als het moeilijk gaat.
3. Plan regelmatig even een extra gesprekje, vraag ook naar ervaringen met pesten. Als je je niet zeker voelt is één opmerking/grapje soms al voldoende om je nog onzekerder te voelen.
4. Wijs een buddy aan die de leerling op weg kan helpen.
5. Aandacht voor een groeimindset: fouten maken is noodzakelijk om te leren.
6. (afhankelijk van onderwijservaring) Structuur en duidelijkheid voor de leerling aanbrengen: wat wordt er van de leerling verwacht? Wat is de bedoeling? Dit vanwege ander onderwijs / culturele achtergrond en andere ervaringen van de leerling.

Woordenschat

De schoolsituatie is ideaal voor het vergroten van de woordenschat, maar het is te gemakkelijk om te denken dat NT2-leerlingen woorden vanzelf wel oppikken, ze moeten er actief mee aan de slag. Ter illustratie: Nederlandse leerlingen kennen aan het einde van hun basisschooltijd 16.000 woorden, terwijl NT2-leerlingen er zo'n 2000 kennen als ze van de ISK komen.

1. Schenk aandacht aan woorden die vaak worden gebruikt, bied ze aan in een context.
2. Geef aan welke woorden laagfrequent zijn en (nu) dus niet onthouden hoeven te worden.
3. Schenk aandacht aan school- en vaktaalwoorden, instructiewoorden die voor veel NT1-leerlingen vanzelfsprekend zijn.
4. Het is belangrijk dat een leerling nieuwe woorden noteert in een woordenschrift.

Instructies

Luistervaardigheid in een tweede taal vraagt veel van de NT2-leerling. Centraal staat natuurlijk dat je probeert om dat wat je hebt gehoord te begrijpen en te interpreteren. Maar als je een deel van de woorden niet kent dan is dit een lastige opgave. Bij het begrijpen speelt ook je kennis van de wereld een belangrijke rol. Voor een NT2-leerling kan die kennis net even anders zijn als voor een leerling die in Nederland is opgegroeid, denk bijv. aan het begrip 'de afvalkalender' of 'de biobak'.

1. Praat rustig en duidelijk in actieve zinnen en vermijd uitdrukkingen.
2. Leg nadruk op woorden die belangrijk zijn in de zin.
3. Zorg voor een referentiekader (plaatje, filmpje laten zien)
4. Koppel nieuwe woorden aan achtergrondkennis.

Lezen

NT2-leerlingen lezen langzamer omdat het woordbeeld nog niet goed ingeprent is. Ook begrijpen ze de tekst niet altijd goed omdat ze het niet aan voorkennis kunnen koppelen. Ze zetten daarnaast niet altijd de juiste leesstrategie in.

1. Zorg dat de NT2-leerling voldoende kennis heeft over het onderwerp.
2. Schenk tijdens de les aandacht aan leesstrategieën.
3. Laat de leerling thuis alvast de schoolboektekst voorbereiden. Eventueel op een kopie van het boek zodat de leerling kan onderstrepen, vraagtekens en pijlen kan plaatsen.

Schrijven

In het reguliere onderwijs zijn er veel situaties waarin leerlingen een verslag moeten schrijven. Schrijven is een complexe vaardigheid: je moet je gedachten op een rijtje hebben, weten wat je wilt zeggen, de goede woorden kiezen, zinnen formuleren, de opbouw van de tekst in de gaten houden, je inleven in de lezer en de motoriek van typen of schrijven van links naar rechts. Voor de NT2-leerling komt daar nog bij dat hij dit alles in het Nederlands moet doen.

1. Maak de opdracht extra concreet door bijvoorbeeld al veelgebruikte woorden/hulpzinnen voor het verslag te laten opschrijven.
2. Laat een medeleerling meekijken en feedback geven.

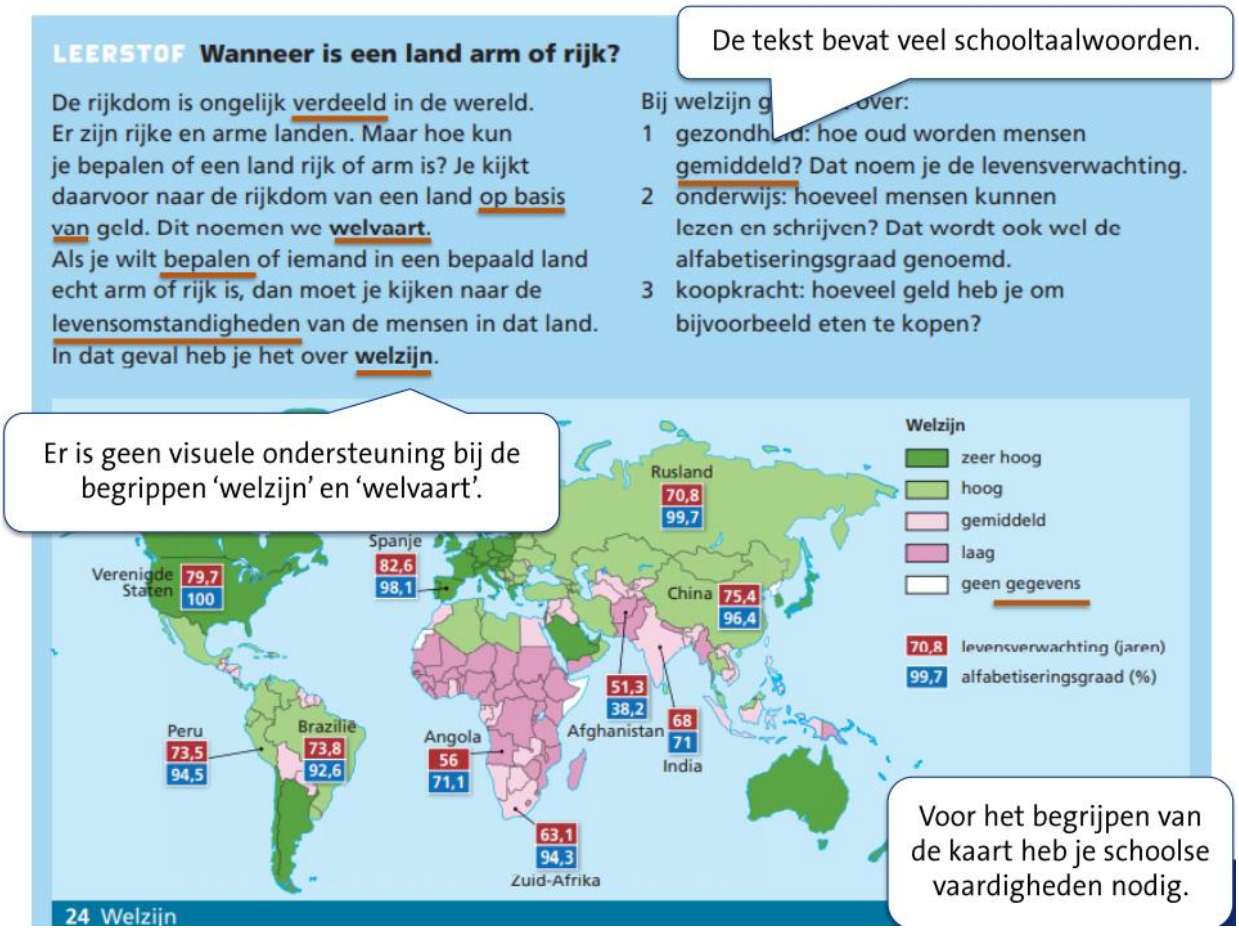
Bijlage 2: Taalhandelingsplan

Het taalhandelingsplan dient als een format en kan aangepast worden aan de mogelijkheden van jullie school voor de betreffende NT2-leerling (zie je eigen protocol en ter inspiratie bijlage 1).

Naam: Abcd **Klas**: H1 **Mentor**: **NT2 coördinator**:	**Foto van leerling**
Docenten: Mevr. ….., Dhr……., Mevr ……., dhr……	
Algemeen	
Wat is van belang om over de leerling te noemen? *Wat zijn de onderwijsbehoeften?* *Welke gebieden behoeven aandacht? (sociaal-emotioneel, woordenschat, instructie, lezen, schrijven, …?)*	
Doelen	
Welke gebieden behoeven aandacht? (sociaal-emotioneel, woordenschat, instructie, lezen, schrijven, …?) *Welke doelen worden er gesteld op het gebied van Nederlands lezen, luisteren en schrijven die eventueel getoetst kunnen middels toetsplatform JIJ! (ERK normen)*	
Evaluatie	
Afspraken	

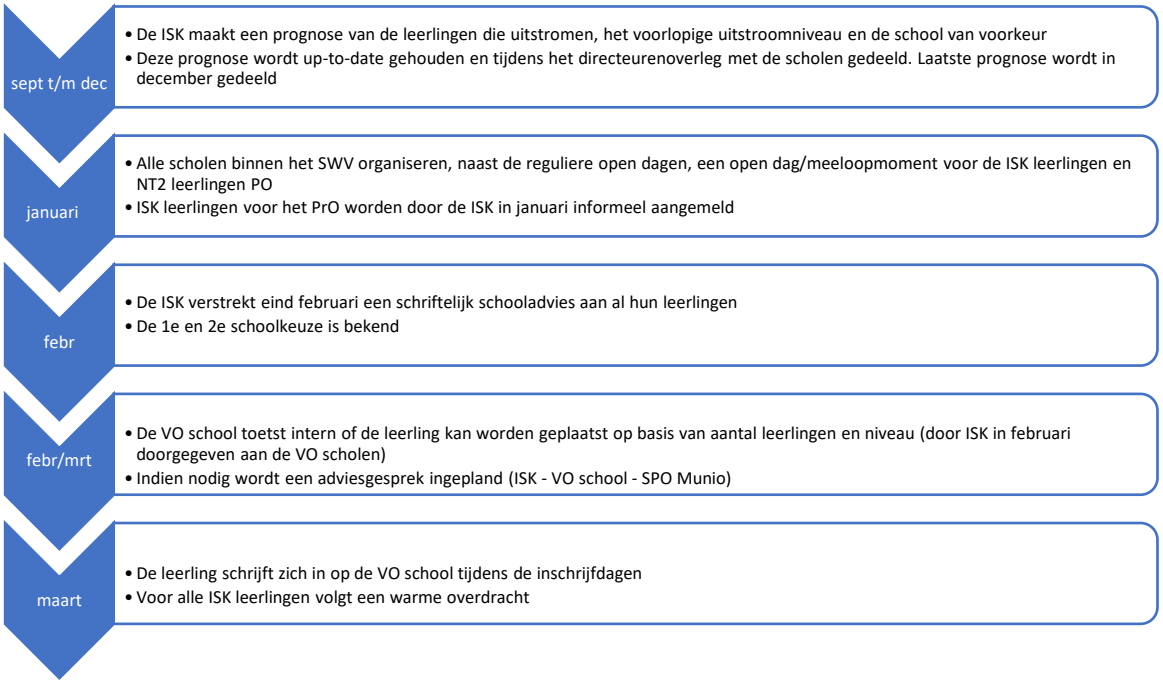
Bijlage 3: voorbeeld uit een AK les

Hieronder is duidelijk het verschil in woordbegrip van Nederlandse leerlingen en NT2-leerlingen te zien. Nederlandse leerlingen moeten de woorden **welvaart** en **welzijn** leren.
NT2-leerlingen moeten daarnaast nog andere schooltaalwoorden leren: **verdeeld, op basis van, bepalen, gemiddeld**, etc. Dit zijn woorden die vaak voorkomen in een schoolse omgeving die de NT2-leerling wellicht nog niet kent.

Bijlage 4: Overstap van ISK leerlingen naar het VO

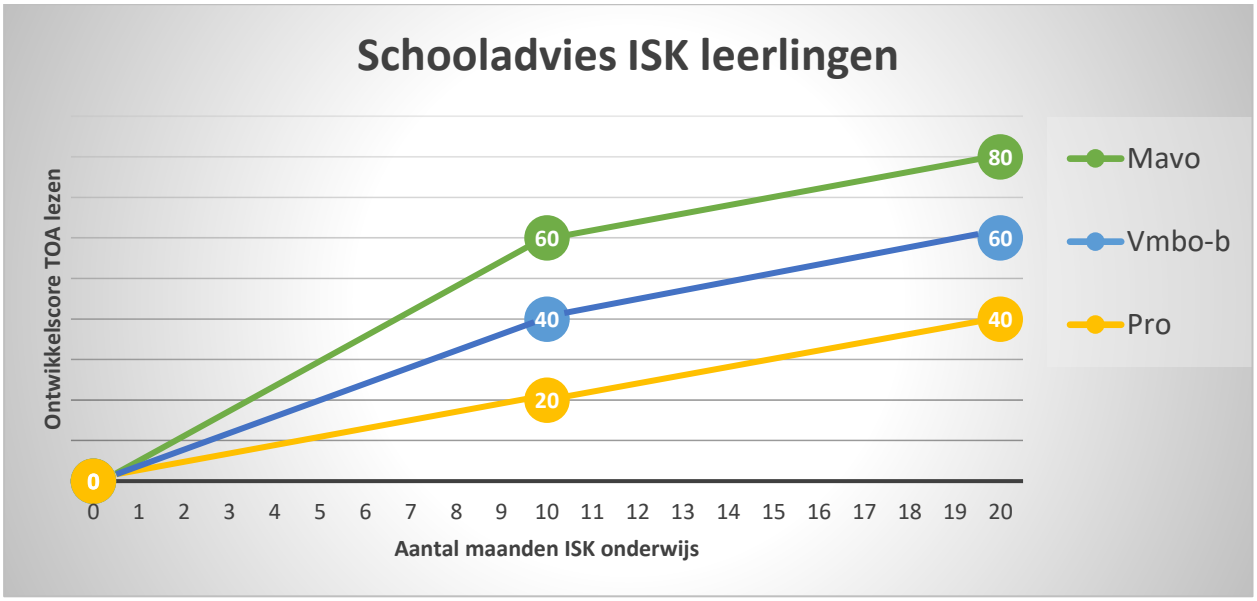
Net als bij het PO staat het Schooladvies centraal bij de toelating van ISK leerlingen tot het VO. Tussen SWV Munio en de scholen binnen het samenwerkingsverband zijn afspraken gemaakt over de stappen en het daarbij behorende tijdspad rondom de overstap van de ISK leerlingen naar het VO:

Uiteraard is het van groot belang dat het schooladvies zorgvuldig tot stand komt, de ISK kijkt daarbij naar:

1. Het leerlingvolgsysteem (LVS) van de tijd op de ISK. Deze start met een Leerbaarheidscore op de taalloze leerbaarheidstest. Vervolgens spelen vooral de onderdelen Begrijpend Lezen en Rekenen een belangrijke rol in het onderbouwen van het schooladvies. Zie onderstaande grafiek.
2. Schoolloopbaan in land van herkomst, ontwikkeling overige vreemde talen en ERK scores.
3. Leerlingkenmerken: de aanleg en de talenten van een leerling en het inzicht wat de leerling hierin heeft, de leerprestaties, de ontwikkeling tijdens de hele basisschoolperiode, de zelfregulatie, emotieregulatie, concentratie, motivatie en het doorzettingsvermogen van een leerling.
4. Eventueel aanvullend onderzoek bijv. het Drempelonderzoek
5. Eventueel de resultaten van een non-verbaal intelligentieonderzoek: de uitslag van de IQ test zegt iets over het potentieel van de leerlingen, de mogelijke schoolprestaties.

De toetsen van het LVS zeggen iets over de feitelijke schoolprestaties. Over het algemeen komen de uitslagen van een intelligentietest en schoolvorderingentoetsen goed overeen. Dit hoeft echter niet het geval te zijn, bijvoorbeeld wanneer een LVS een zwakker beeld geeft dan de uitkomst van een intelligentieonderzoek kan dit duiden op leerlingkenmerken en/ of omstandigheden die beperkend zijn op de prestaties. Andersom is het natuurlijk ook mogelijk dat een kind bijvoorbeeld door een sterk doorzettingsvermogen beter presteert dan op grond van de intelligentietest verwacht zou worden.

Schooladvies ISK leerlingen
Ontwikkelscore TOA lezen
0
60
80
40
60
20
40
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20
Aantal maanden ISK onderwijs
Mavo
Vmbo-b
Pro

Bijlage 5: bekostiging NT2 leerlingen

Bekostiging nieuwkomers categorie 1 en 2 kalenderjaren 2023 en 2024

- Nieuwkomers die bij de school zijn ingeschreven en na 1 oktober 2021 (2023) en na 1 oktober 2022 (2024) in Nederland zijn gekomen, worden uitgezonderd van de bekostiging op basis van de reguliere 1 oktober-telling. De school ontvangt middels vier peildata voor deze nieuwkomers € *3.375,72* per kwartaal per nieuwkomer. Dit worden categorie 1 nieuwkomers genoemd.
- *Voor nieuwkomers die voor 1 oktober 2021 (2023) en 1 oktober 2022 (2024) al in Nederland waren (en dus op de reguliere 1 oktober-telling 2022 (2023) en 12023 (2024) één tot twee jaar in Nederland zijn), ontvangt de school circa € 8.000,-/jaar aan reguliere bekostiging en* € 1.238,07 *per nieuwkomer per kwartaal (peildata) tot het moment dat de leerling 2 jaar in NL is. Dit worden categorie 2 nieuwkomers genoemd.*

Voorbeelden:

Een leerling die op 15 oktober 2021 in Nederland is binnengekomen, ontvangt:

- nieuwkomersbekostiging op 1 jan, 1 april, 1 juli en 1 oktober 2022
- wordt NIET meegenomen in de 1 oktober 2022 telling, en ontvangt:
- nieuwkomersbekostiging op 1 jan, 1 april, 1 juli en 1 oktober 2023
- wordt WEL meegenomen in de 1 oktober 2023 telling en ontvangt:
- reguliere bekostiging vanaf 1 januari 2024
- ontvangt geen c2 bekostiging

Een leerling die op 15 januari 2022 in Nederland is binnengekomen, ontvangt:

- nieuwkomersbekostiging op 1 april, 1 juli en 1 oktober 2022
- wordt NIET meegenomen in de 1 oktober 2022 telling en ontvangt:
- nieuwkomersbekostiging op 1 jan, 1 april, 1 juli en 1 oktober 2023
- wordt WEL meegenomen in de 1 oktober 2023 telling en ontvangt:
- reguliere bekostiging vanaf 1 januari 2024
- c2 bekostiging op 1 januari 2024

Uitgewerkt voorbeeld met bedragen:

Dus bij een leerling die in maart 22 naar Ned gekomen is (veel Oekraïners bijvoorbeeld) ontvangt:

-**de ISK** van maart 22 tot aug 23:

- nieuwkomersbekostiging op: 1 april 22, 1 juli 22, 1 okt 22, 1 jan 23, 1 april 23 en 1 juli 23=

6 * € 3.167,20 = **€ 19.003,20**

-**de nieuwe VO school** bij start schooljaar van sept 23 tot mrt 24:

-nieuwkomersbekostiging op: 1 okt 2023: € 3.167,20

-reguliere bekostiging in 2024: € 8,000,-

-c2 nieuwkomersbekostiging op: 1 jan 2024: € 1.170,61

Dat betekent dat deze VO school € 3.167,20+€ 1.170,61 = **€4.337,81** kan besteden aan NT2 ondersteuning voor deze leerling